

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 561/2023-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov 1/ [REDACTED], [REDACTED], a 2/ [REDACTED], [REDACTED], obaja [REDACTED], proti postupu Mestského súdu Košice v konaní sp. zn. K2-6T/57/2018 a jeho uzneseniu a rozsudku z 10. augusta 2023 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 10. októbra 2023 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom v záhlaví označenom konaní všeobecného súdu a jeho rozhodnutiami. Sťažovatelia navrhujú zrušiť napadnuté rozhodnutia ako nezákonné a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Navrhujú tiež priznať náhradu trov tohto konania vedeného všeobecným súdom a konania vedeného pred ústavným súdom. Žiadajú aj o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

II.

Skutkové východiská

2. Sťažovateľ 1 je stranou napadnutého trestného konania vedeného na Mestskom súde Košice (ďalej len „mestský súd“) v procesnom postavení poškodeného. Sťažovateľ 2 vystupuje v napadnutom konaní ako svedok a súčasne je splnomocnencom poškodeného sťažovateľa 1. Mestský súd na hlavnom pojednávaní konanom 10. augusta 2023 uznesením vyhlásil dokazovanie

za skončené a rozsudkom oslobodil obžalovaného [REDAKOVANÉ] spod obžaloby Okresnej prokuratúry Košice II pre skutok právne kvalifikovaný ako ublíženie na zdraví podľa § 157 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona, keďže došlo k okolnosti vylučujúcej protiprávnosť činu, a to k oprávnenému použitiu zbrane v zmysle § 26 ods. 1 Trestného zákona. Podľa § 288 ods. 3 Trestného poriadku súd odkázal poškodeného sťažovateľa 1 a Všeobecnú zdravotnú poisťovňu s uplatneným nárokom na náhradu škody na civilný proces.

3. Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní vyplýva, že po vyhlásení rozsudku, jeho odôvodnení a poučení o opravnom prostriedku sa prokurátor vyjadril, že podáva odvolanie. Poškodený (sťažovateľ 1) uviedol, že zatiaľ sa k možnosti využitia odvolania nevyjadruje.

III.

Argumentácia sťažovateľov

4. Sťažovatelia namietajú postup samosudcu konajúceho v ich veci, ktorým bolo „*všemožne bránené*“ ich prítomnosti na hlavnom pojednávaní konanom 25. januára 2022. Pandémia COVID-19 bola zneužitá na to, aby sťažovateľovi 1 ako poškodenému bolo zabránené z dôvodu prijatých opatrení proti šíreniu ochorenia COVID-19 nielen vo vstupe do pojednávacej miestnosti na hlavné pojednávanie, ale bolo mu prakticky zabránené vo vstupe do budovy súdu. Sťažovateľovi 2 (ktorý sa preukázal negatívnym testom na COVID-19) ako splnomocnencovi poškodeného bolo samosudcom zabránené vo vstupe do pojednávacej miestnosti, vstup mu bol povolený len ako verejnosti. Uvedeným postupom súdu bola sťažovateľom znemožnená realizácia ich procesných práv, keďže predvolaným svedkom nemohli klásť pripravené otázky, pričom sťažovatelia naznačujú, že zo strany okresného prokurátora, obhajcu, ale aj súdu boli svedkom kladené kapiózne a navádzajúce otázky. Z uvedeného dôvodu sťažovatelia podali aj námietku zaujatosti voči konajúcemu sudcovi, ktorej nebolo vyhovené a sťažnosť sťažovateľov proti uzneseniu o nevyhlásení sudcu z pojednávania veci bola odvolacím súdom zamietnutá.

5. Podľa sťažovateľov v celom trestnom konaní bolo systematicky porušované základné právo sťažovateľa 1 ako poškodeného domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na súde. Namietajú postup súdu pri vykonávaní dôkazov a ich hodnotení. Odôvodnenie napadnutého rozsudku považujú za zmätočné, svojvoľné a arbitrárne.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd poukazuje na to, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Zmysel a účel princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Aplikujúc princíp subsidiarity na trestné konanie, ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre opakovane zdôrazňuje, že trestné konanie je od svojho začiatku až po koniec procesom, v rámci ktorého sa pri vykonávaní jednotlivých úkonov môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať jednotlivé pochybenia, ku ktorým došlo v predchádzajúcich štádiách trestného konania.

Preto spravidla až po právoplatnom skončení trestného konania možno na ústavnom súde namietať také pochybenia príslušných orgánov verejnej moci, ktoré neboli odstránené v jeho dovtedajšom priebehu a ktoré mohli vo svojich dôsledkoch spôsobiť porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 166/2010, m. m. tiež II. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, IV. ÚS 76/05).

7. Podľa § 307 ods. 1 Trestného poriadku ak tento zákon neustanovuje inak, rozsudok môže odvolaním napadnúť.

c) poškodený pre nesprávnosť výroku o náhrade škody.

8. Podľa § 307 ods. 2 Trestného poriadku osoba oprávnená podať odvolanie proti niektorému výroku rozsudku môže ho napadnúť aj preto, že taký výrok nebol urobený, ako aj pre porušenie ustanovení o konaní, ktoré predchádzalo rozsudku, ak toto porušenie mohlo spôsobiť, že výrok je nesprávny alebo že chýba.

9. Platná právna úprava trestného konania umožňuje sťažovateľovi 1 ako strane trestného konania právne účinným spôsobom namietať porušenie svojich základných práv a slobôd garantovaných ústavou a dohovorom, ku ktorým malo v predmetnej trestnej veci dôjsť v dôsledku ním tvrdenej zaujatosti zákonného sudcu a nezákonného postupu súdu pri vykonávaní a hodnotení dôkazov. Podanú ústavnú sťažnosť preto možno v tomto momente hodnotiť ako predčasne podanú. Preto ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa 1 odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

10. Vo vzťahu k sťažovateľovi 2, ktorý v namietanom trestnom konaní vystupuje ako svedok, resp. splnomocnenec poškodeného, ústavný súd poukazuje na to, že ťažiskovým pojmom a komponentom základných práv vo všeobecnej rovine ich obsahového významu je to, že ich ochrana sa uplatňuje vo veci účastníka, v jeho záležitosti. Súčasne uplatnenie základného práva je/musí byť spojené len s takou vecou (záležitosťou) účastníka konania pred súdom alebo iným orgánom právnej ochrany, ktorej prejednanie a rozhodnutie je zahrnuté do účelu procesného poriadku, ktorý upravuje postup orgánu verejnej moci pri prejednaní veci účastníka, a teda domáhať sa ochrany základných práv na ústavnom súde môže fyzická osoba alebo právnická osoba jedine v záujme ochrany svojich základných práv (II. ÚS 4/96, II. ÚS 148/03, II. ÚS 32/06, II. ÚS 80/06). Inými slovami, z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že sťažovateľ môže namietať porušenie svojich základných práv v spojitosti s trestným konaním len vtedy, ak je v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu účastníkom konania (presnejšie subjektom trestného konania podľa § 10 ods. 10 Trestného poriadku). Táto požiadavka nie je splnená v prípade vedenia trestného konania s účasťou sťažovateľa 2 na ňom len pri výkone zákonnej povinnosti svedčiť podľa § 127 ods. 1 Trestného poriadku, resp. ako splnomocnenca poškodeného. V nadväznosti na tento záver sa tak sťažovateľ 2 domáha vyslovenia porušenia označených práv nie vo svojej právnej veci (nie je subjektom trestného konania), v dôsledku čoho je neoprávnenou osobou na podanie ústavnej sťažnosti, čo zakladá dôvod na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. e) zákona o ústavnom súde.

11. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde možno v konaní pre ústavným súdom ustanoviť fyzickej alebo právnickej osobe právneho zástupcu, ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno právneho zástupcu v konaní

pred ústavným súdom ustanoviť (I. ÚS 333/2020). V prípade ústavnej sťažnosti, pri ktorej je daný dôvod na jej odmietnutie, ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Preto neboli splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom a žiadosti sťažovateľov podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde nebolo vyhovené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. októbra 2023

Robert Šorl
predseda senátu